

FOAIA POPORULUI ROMÂN

Apare în fiecare zi cu cele mai noi știri din țară și străinătate

ZIARUL ZILNIC:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 18 cor., pe jumăt. de an 10 cor., pe un sfert de an 6 cor. Pe o lună 2.40 C.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BUDAPESTA, VII., ILKA-UTCA
NRUL 36. :: TELEFON: 47-82.
MANUSCRISE NU SE INAPOIAZA

ZIARUL POPORAL:

ABONAMENTUL: „Foia Poporului Român“, „Foia Ilustrată“ și „Cucu“ pe un an 7 cor., pe jumăt. de an 3.50 cor. Pentru America pe un an 3 dolari.

Trupele austro-ungare și germane recuceresc Petrojeni Războiul cu România

Budapesta, 20 Septembrie. — După informații din izvor oficial, orașul Petrojeni a fost recucerit ieri de trupele austro-ungare și germane. De Maiși 19 Septembrie, localitatea aceasta

vestită prin minele ei de cărbuni se află în posesiunea fermă a armatelor aliate. Orașul și minele au suferit pagube neînsemnate.

— La sud est de Hațeg românii respinși spre Petrojeni. — In Dobrogea, trupele germano-bulgare au spart noul front ruso-român.

Vești din Făgăraș

— Convorbire cu deputatul Dr. Nicolae Șerban. —

Budapesta, 20 Septembrie. — Deputatul Făgărașului, domnul dr. Nicolae Șerban, care se află actualmente la Budapesta, a binevoit să ne istorisească următoarele despre stările din Făgăraș, înainte ca acest oraș să fie căzut în mâinile românilor.

— Constat că și din Făgăraș autoritățile ca și cea mai mare parte din populație au fugit în prea mare pripă, deși pericolul nu era iminent. Eu am rămas cu știrea fișpanului în Făgăraș. La 29 August am chemat notabilitățile din oraș la primărie. Acolo am fost ales de primar iar în senatul orașenesc au mai fost aleși 12 consilieri.

Pentru ca totul să meargă în bună regulă ca ordinea în oraș și viața socială să nu sufere turburare am făcut o gardă națională, care să vegheze la menținerea ordinii în oraș. Am ales funcționari comunali, notari, casieri, am numit doi motari, cari să furnizeze regulat făină în oraș, am însărcinat 4 femei care să facă pâine în fiecare zi, doi măcelari duceau grijă să furnizeze orașului carne. Am stabilit pre-

țul cărnei cu 2 coroane, brânza costă 1 coroană kg. și așa totul a mers în bună ordine.

Pe de altă parte am chemat pe preoții români din Făgăraș și jur și le-am dat sfatul, ca în laja evenimentelor grave, să stea acasă, să-și vadă fiecare de lucru, și să nu răspândească știri alarmante. Dacă dușmanul vine să-i dea ce cere și atât. Nimenea să nu părăsească parohia, căci numai acolo unde nu se află nimeni, trupele dușmane se apucă de jaf.

Bucatele erariului le-am împărțit la săraci și parte le-am vândut. Dela 29 August până la 4 Septembrie, cât timp am stat la Făgăraș lucrurile au mers în bună ordine. Apoi însă jandarmii din exces de zel m'au declarat arestat, m'au luat ca ostatic, fără știrea autorităților superioare. Inbolnăvindu-mă grav, medicul a stăruit la căpitanul de jandarmi să fiu lăsat să plec la Budapesta. Și așa am ajuns aci, unde m'am plâns ministrului de interne, despre abaterile jandarmeriei. Care sunt acele abateri nu vi le pot comunica, știind, că censura nu permite publicarea lor.

Despre luptele pe frontul român au sosit următoarele știri pe ziua de 19 Sept.:

La sud-est de Hațeg, românii au fost respinși peste Merișor spre Petrojeni. In munții Gergen și Kelemen strins contact de luptă cu românii.

Höfer, mareșal locot.

In Ardeal, românii sînt bătuti la sud-est de Hațeg de trupele generalului v. Staabe. Ei sînt urmăriti.

Pe frontul dobrogean, la armata generalului Mackensen, in pozițiile ruso-române despre care am pomenit ieri, trupele aliate au pătruns în mai multe locuri.

r. LUDENDORFE

Comunicatul bulgar anunță:

De a lungul Dunărei liniște. Lupta mare incinsă pe linia satelor Moara lui Manic, Arambagi-Cocargea, Cobadinu, Tuzla — ia un decurs favorabil pentru noi. Pe coasta Mării Negre domnește liniște.

— Comunicatul român dela 18 Sept. anunță:

Pe frontul de nord și nord-vest lupte ușoare. La sud de Sibiu am capturat 2 mitralieze și 40 prizonieri. In valea Sztrgi — au loc lupte înversurate.

Pe frontul sudic: Pe Dunăre am scufundat prin focuri de tun bărci cu soldați dușmani. In Dobrogea lupte de artilerie. La sud de Cobadinu, o baterie de mortiere rusești a redus la tăcere artileria grea dușmana.

Un aeroplan a aruncat bombe asupra orașului Turnu-Severin.

Presă română despre înfrîngerea din Dobrogea

Foarte interesante sînt aprecierile ce le face presa română despre noule înfrîngeri ruso-române in Dobrogea. Ziarul oficial »Viitorul« la loc de frunte scrie:

Poporul român nu are motiv să puie la indoiala prevederea conducerii armatei române, după insuccesele trecătoare dela granița română de sud. Operațiunile in Dobrogea nu fac parte din frontul de luptă român, ci rusec. Aci poartă răspundere numai conducerea armatei rusești. După experiențele războiului lung putem să avem deplină încredere în măsurile aliaților noștri glorioși.

In »Adevărul« directorul său, d. Const. Mille scrie: Din punctul de vedere geografic militar Dobrogea face parte din Basarabia rusească. Retragerea este de aceea o jertfă pe care o face Rusia sieși.

»Epoca« însă are un limbaj mai violent: Așteptările ce le-a pus întreg poporul român in sprijinul aliaților neînvinși — nu s'au împlinit. Conducerea armatei române trebuie de aceea singură să ia măsurile necesare in Do-

Ce povestește ministrul german reîntors din București

Berlin, 20 Septembrie. — In gara Stettin a sosit aseară ministrul Germaniei și Turciei din București. Ziarul »Lokalanzeiger« publică o convorbire cu ambasadorul von dem Busche, care între altele declară, că in ziua declarației de războiu nu s'a constatat o însuflețire mare la București. Au avut loc numai demonstrațiuni aranjate de tinerime.

Războiul este opera reginei, care in mod fățiș a agitat în favoarea Ententei. Incă Duminecă dimineață, adevărat înainte ca declarația de războiu să fie înmănată s'a tăiat legătura telefonică la București pentru legațiile Puterilor Centrale și pentru firmele comerciale germane. Indata după izbucniția războiului băncile germane au fost închise și averea particu-

larilor a fost confiscată. In închisorile din București sunt și azi închiși cetățeni români considerați ca amicii Germaniei.

Tot ieri a sosit in Germania primul tren special cu 117 germani, 33 turci și bulgari, cari au părăsit Bucureștiu la izbucniția războiului. Se mai așteaptă încă sosirea altor trei trenuri speciale, cu câte 30 de vagoane fiecare, in care călătoresc supușii austro-ungari și bulgari. Aproape 800 de supuși ai Puterilor Centrale s'au prezentat la București in prima zi de declarație de războiu la consulatele respective cerând să li se facă și lor posibilă plecarea din România. Dar autoritățile românești au reținut pe acești supuși austro-ungari și germani sub cuvânt că stau sub acuză de spionaj.

Din Parlamentul ungar

— O critică violentă a deputatului poporal George Szmrecsányi —

Budapesta, 20 Septembrie. — In Camera ungară continuă desbaterile in jurul propunerii contelui Andrássy de a se convoca delegațiunile. Deputatul poporal Szmrecsányi luând cuvântul a spus, că e de absolută necesitate de a se primi această propunere având in vedere situația foarte gravă prin care trece Ungaria. Dușmanul stă la granițele noastre, românii au pătruns in Ardeal, Recolta noastră este rea. A-

provizionarea țării cu alimente este tot atât de importantă, ca aprovizionarea armatei cu muniții. Totuși la conducerea ministerului de agricultură, domnește zăpăceală și băncile jefuiesc țara. In țara această fiecare trăiește in sărăcie, afară de furnizorii armatei. In asemenea împrejurări, nu se poate avea încredere in prim ministru.

brogea, provincie absolut indispensabilă pentru independență și apărarea României. România fără Dobrogea, incetează să-și poată apăra drepturile ca stat independent.

Linia Cernovoda—Constanța va fi apărată cu ce mai mare energie

Ziarele pariziene aduc telegrame din București, după care trupele ruso-române sînt hotărîte să apere până la extrem importanta linie ferată Cernavoda-Constanța. Noul front român are o întindere de 65 klm. la Rasova și numai la 17 klm. de departe de Cernavoda, și e dominată de înălțimea 109, la 25 klm. la vest de Tuzla.

— »Secolo« afișă din București, că s'a dispus evacuarea de populația civilă a regiunilor românești la nord de linia Cernavoda-Constanța până la dețta Dunărei.

»Telegraphen Union« afișă din Sofia, că ofensiva bulgară în Dobrogea se desfășură cu mare

repezițiune. O dovadă de repezițiune urmării trupelor ruso-române, de bulgari, e faptul, că Cobadinu e la 35 klm. la nord de Caromer, unde s'au dat încă lupte alătaieri, și numai la 20 klm. de departe de șanțurile lui Traian, cari apără linia Cernavoda-Constanța. Cum și acolo a fost frîntă rezistența ruso-română, — luptele trebuie să se desfășure acum numai la șanțurile lui Traian.

Despre tratativele României

La Zurich au sosit știri din București, după cari, convocarea parlamentului român este apropiată. Prim ministrul român va face un lung expozeu, despre tratativele diplomatice urmate până la declarația războiului către Austro-Ungaria.

Din Viena se anunță, că ministrul de externe va publica în curând o culegere de acte diplomatice, cari au ca obiect raporturile între Austro-Ungaria și România până la declarația războiului.

țională Regele n'a onorat cu nici un răspuns pe Venizelos

— Reprezentanții Ententei la Atena împreună cu generalul Sarraïl sînt decizi să întreprindă o acțiune hotărîtoare pe lângă guvernul grec.

RĂZBOIUL CU ITALIA

Atacurile italiene pe platoul Carst au mai slăbit. — Ce spune comunicatul italian. — Tînia ofensivei noui italiene este Triestul.

De pe frontul italian comunicatele lui Höfer anunță:

Pe platoul Karst, ziua de ieri a decurs mai liniște, căci puterea de atac a trupelor de armată italiene ce stau în luptă, e vădit slăbită. Atacuri izolate ale dușmanului au fost respinse. Lupta de artilerie a fost după amiază, câteva oie foarte violente mai ales în sectorul sudic al platoului. Acolo s'a distins regimentul 192 de infanterie dela începutul bătăliei prin tenacitatea lui vitează. La Flits și pe defileul Albilor Fassan, trupele noastre au respins mai multe atacuri ale unor slabe detașamente.

Höfer, mareșal-locot.

— Comunicatul italian dela 17 Septembrie anunță: În valea Sugana, între riurile Coalba și Moara, am pricinuit dușmanului foarte grele pierderi în luptele dela 14 Sept. Am înnormântat până acum peste 100 cadavre de austriaci căzuți. Dușmanul a fost respins pe malul drept al Brenței, după care el a atacat pozițiile noastre de pe aripa stîngă. Trei atacuri ale dușmanului au fost respinse.

În regiunea Degano (Tagliamento) austriacii desfășură o acțiune de artilerie extraordinar de violentă. Pe platoul Carst, trupele noastre neobosite au întreprins cu o energie reînnoită un atac asupra puternicilor poziții dușmane. După o luptă dintre cele înverșunate dusă de ambele părți, infanteria italiană a cucerit întărituri puternice și aținse ale austriacilor făcînd 800 prizonieri printre cari 20 ofițeri.

— După o telegramă din Zurich, cercurile militare italiene leagă mari speranțe de noua ofensiva italiană, care are ca țintă principală cucerirea orașului Triest. Ziarele italiene cari fac această afirmație, declară că această ofensiva este deabia la începutul ei, și că punctul culminant al acestor lupte n'a fost atins încă. Ofensiva italiană de acum e pornită în același timp cu ofensiva rusă și franceză. Și Sarraïl pornește atacul, astfel că puterile centrale să nu mai fie în stare să-și transporte forțele lor de pe un front pe altul. Ententa e decisă ca în ca înainte de vremea iernii să provoace o ofensiva a războiului.

LUPTLE DIN APUS

— Care e situația pe frontul francez —

Comunicatul german dela 19 Septembrie anunță următoarele de pe frontul francez:

La armata prințului Rupprecht: În regiunea Somme, sub influența vremii rele nu-s acțiuni de luptă mai mari. Dar activitatea artileriei era în parte foarte violentă. La răsărit de Ginchy și în fața satului Comble au cedat dușmanului câteva tranșee cu totul distrușe și am respins atacuri parțiale la Belloy și Vermandovillers.

La armata prințului moștenitor german: De a lungul rîului Meuse, un atac francez a reușit în mod treacător într-un tranșeu la apus de Mont Homme.

v. LUDENDORFF

Dela 1 Septembrie, prețul ziarului nostru se urcă la

10 fileri exemplarul

asta în urma marelui scumpete a hârtiei și ce lăluat material necesar tipăritului unui ziar.

MERSUL RĂZBOIULUI

6793 prizonieri ruși în două zile

Germanii au succes cu contra atacurile lor împotriva rușilor. — De ambele părți de Dorna Vatra, rușii și românii în asalturile lor zadarnice suferă grele pierderi. — Lupte importante în Macedonia. — Ofensiva italiană și anglo-franceză a slăbit pe ziua de ieri.

De pe frontul rusesc au sosit pe ziua de 19 Sept. următoarele știri:

Pe frontul arhiducelui Carol: Rușii au continuat atacurile lor în Bucovina. De ambele părți de Dorna Vatra luptă și părți din armata română. Trupe austro-ungare și germane au respins toate asalturile dușmane, cari în unele locuri au fost precedate de cel mai puternic foc de artilerie. La sud-est de Ludova dușmanul a dat îndărăt frontul nostru pe o porțiune strîmtă, mai spre apus. La Lipnița Dolna contra atacul german a cîștigat nou teren.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

În fața armatei generalului Böhm Ermolli au avut loc bătălii victorioase. La armata generalului Fath, capul de pod Zereszece (la sud de Stobichva) a fost luat cu asalt. Trupele austro-ungare și germane ale generalului Clausius au slăbit patru linii consecutive rusești și au prins 31 ofițeri și 2511 soldați ruși și au capturat 17 mitralieze.

Höfer, mareșal-locot.

Pe frontul prințului Leopold al Bavariei:

Trupe germane și austro-ungare ale generalului v. Bernhard, au luat cu asalt sub conducerea generalului Clausius capul de pod puternic fortificat al rușilor la Zereszece, pe Stochod și au urmărit pe dușman până la malul de răsărit, 31 ofițeri, 2511 soldați și 17 mitralieze au căzut în mâinile noastre. La Perpelnicki, între Siret și Stripa, o patruță de vînători germani a prins 2 ofițeri și 80 soldați ruși.

Pe frontul arhiducelui Carol:

Contra-atacul la Narajovka ne-a adus noi succese. Numărul prizonierilor a trecut aci de 4200. În Carpați, dela Smotrec până în regiunea Kiribaba, vii lupte. Diferite atacuri puternice rusești au fost respinse.

În regiunea Ludova dușmanul a obținut mici avantajii. De ambele părți de Dorna Vatra, rușii și românii în încercările lor de asalturi zadarnice au suferit grele pierderi.

LUDENDORFF

Comunicatul rus dela 17 Septembrie anunță: La sud de Bizerani, pe malul drept al rîului Ziota-Lipa lupte înverșunate. Trupele noastre au respins pe dușman, au luat o parte din po-

ziția lui și au făcut prizonieri 14 ofițeri și 573 soldați turci. În regiunea rîului Narajovka și pe linia ferată Podvisoki-Hajicz lupta continuă. Dușmanul a suferit pierderi însemnate în morți și răniți și a lăsat 3174 prizonieri germani în mâinile noastre, printre cari 34 ofițeri, am capturat apoi 2 tunuri și 20 mitralieze. În Carpați în unele locuri a căzut zăpada și e ger.

Din Balcan au sosit următoarele știri:

Comunicatul german dela 19 Septembrie anunță de pe frontul macedonean, că în valea orașului Florina s'au încins noi lupte.

Comunicatul bulgar anunță:

Luptele vii în jurul Florinei continuă. Toate eforturile dușmanului de a cucerii înălțimea Kaimakalan, au eșuat în urma contra-atacurilor noastre puternice. În regiunea Mogienița și de ambele părți de Varđar slab foc de artilerie. Patruțele noastre au gonit pe dușman din defileurile Delesița Planina și au ocupat satele Sugov, Matnița, Gorni și Dolni Poloj, unde am găsit numeros material de război. Italienii au lăsat într'un sat 200 de puști.

Comunicatul francez dela 18 Sept. anunță de pe frontul macedonean, că trupele franco-ruse au avut o bătălie cu importante forțe bulgare pe frontul Rosna-Florina. După lupte înverșunate, cari au durat toată ziua de 17 Septembrie și în noaptea următoare, trupele ruso-franceze cu toată rezistența disperată a bulgarilor cari au repetat mereu contra-atacurile lor și atacurile lor de cavalerie — au obținut un succes strălucit. Orașul Florina a fost luat cu asalt la 10 dimineața de francezi și e pe deplin în posesia noastră. Dușmanul se retrage în dezordine spre Monastir.

— Criza din Grecia continuă. Ententa e nemulțumită de noul guvern Kaleropulos. Numai reprezentanții puterilor centrale și statelor neutrale au făcut vizitele de rigoare noului prim ministru. Ambasadorii Ententei se constătuiesc mereu ce să facă.

Și Venizelos s'a declarat contra noului guvern grec, fiindcă e compus din miniștri partizani ai Germaniei. Acum 14 zile Venizelos într-o scrisoare adresată regelui a declarat că nu mai vrea să ajungă la putere, chiar dacă partidul lui va ieși învingător la alegeri — numai cere ca noul ministru să urneze o politică na-

Măine loi, 8/21 Septembrie, fiind sărbătoare română († Nașt. N. de D-zeu) ziarul nostru nu va apare decât Vineri la orele obicinuite.

Știrile zilei

Icoane din trecut

... Și cu cât mă poartă gândul
Peste vremuri înapoi,
Tot mai blândă văd icoana
Unui car cu patru boi.

Uite! cât de 'ncet coboară,
Încărcat cu mândri snopi,
Pe drumeagul de pe luncă
Străjuit de-un șir de ploi.

Scârțae din osii carul
Iar în snopi lui de grâu
Stă proptit în turcă tata,
Îngropat până la brâu.

Sopintesc în jug plăvanii
Și din colbul de pe drum,
Pe sub car și pe de lături,
Se ridică nori de fum.

Și-acum iată-l, trece-agale
Unda mică a unui iur:
Blând răsfrânge fundul apii
Și plăvanii și car cu grâu.

Și 'ntî'un lan stufos de mături
Vântul fașie prin foc...
Cum ași vrea să-ți tiu pe-alături
Car frumos cu patru boi!..

V. MILITARU.

Banca românească strămutată în Budapesta

«Ajutorul» institutul de credit și economii, societate pe acții în Nagyselyk (Seică mare) — în urma evacuării efectuate în acest oraș și-a început activitatea în edificiul institutului «Pesti Magyar Kereskedelmi Bank» Budapesta, Fűrdő-utca 2, I. em. Orele de oficiu 9—11 înainte de amiază.

Alegerea de Mitropolit din Sibiu confirmată

Monitorul oficial ungar publică în numărul său de ieri autograful regal, prin care monarhul prin deciziunea dela 10 Septembrie confirmă alegerea de mitropolit și arhiepiscop român grec al arhimadritului și vicarului episcopesc Vasile Mangia.

Noul Mitropolit a declarat reprezentantului unui ziar budapestan, că din considerare la vremurile acestea grele, instalarea lui de mitropolit se va face în cadre foarte restrinse, fără solemnitate deosebită. După ce va fi chemat în Casa magnaților, va depune mandatul de deputat.

Contra cehilor,

a vorbit ieri în Camera ungară, deputatul Bela Mezössy. D-nea amintește că încă la începutul războiului a cerut în numele opoziției îndepărtarea din armata a generalului ceh Potiorek, care a făcut apoi expediția nenorocită în Serbia. Dar prim ministrul a luat apărarea acestui general, și la urmă s'a văzut că nu era demn de a fi apărat. În Austria, în ultimii decenii s'a încurajat politica slavistă, deși pactul austro-ungar din 1867, spune clar, că în Ungaria — maghiarii, iar în Austria — nemții trebuie să aibe conducerea. Convocarea delegațiilor nu poate fi un pericol pentru monarhie, ci poate numai pentru triumviratul Burian, Stürgkh, Tisza. Delegația ungară probabil nu va prăbuși pe ni-

meni, delegația austriacă va prăbuși însă la sigui pe prim ministrul austriac Stürgkh.

Oratorul critică apoi diplomația monarhiei, care știe numai să fie eleganți, să cocheteze cu damele din aristocrația țării în cari sint trimiși, dar nu-și împlinesc misiunea. În schimb bulgarii cu diplomația la înălțime, cum a fost ministrul Radew la București care din simplu ziarist a ajuns diplomat. Dinsul a comunicat mereu guvernului bulgar, că războiul cu România e ca și izbucnit.

Ostași români în prisoarea italiană

Din Italia, din lagărul de prizonieri, primim următoarea scrisoare:

Stimate d-le Redactori!

Mai mulți Români din comit. Caraș-Severin, în luptele crâncene ce-au decurs în jurul orașului Görz, am ajuns ca prizonieri în Italia.

Rugăm onor. Redacțiune, a ne da puțin loc în «Foaia Poporului Român», din care părinții, frații și prietenii noștri vor putea mai ușor să afle de soarta noastră.

Din reg. 7 honv. sergent Gheorghe Chârdu din Agadii. Din reg. 43 inf.: sergent Simion Petru din Vrâniuf, capor. Todor Doran din Ciolova română, fruntașul Ioan Țepeneu din Sasca română, Albu David din Bonia, Sârbu Pavel din Sasca Română, Sârbu Nicolae Sasca Română, Urdei Costa, Greovaț, Beul Nicolae, Krasso-Almäs, Coșu Ioan, Ticiianul mare, Peunescu Ioan, Pârlepăț, Madincea Simion, Rujau Macsin din Czela, Mircu Nicolae, Obreja, Disaga Pavel, Sasca română, Bancu Ioan, Lugojel, Gaspăr Lazar, Lugojel, Stoicu Costa, Gornea, Jurca Petru, Igiora, Pârveu Gheorghe, Valea boului, Țaran Pantelimon, Jupelnic, Iliu Sima, Lișcovita, Pojorovațchi Amesie, Homojdia, Pauncescu Dumitru, Bozovici, Ianculescu Nicolae, Dinova, Vladia Dionisie, Rudăria, Vlădeu Gheorghe din Rudăria, Miclău Gligorie, Prigor, Murariu Petru, Glâmboca, Bănăduc Sandi, Isac Gheorghe din Petrosnița, Cioloca Iosif, Vrâniuf, Sandru Meila (Chivițari) Mihadica, Rojinescu Nicolae, Mihadica, Imbrescu Danița, Rudăria, Cozac Gheorghe, Chitit, Blijdariu Nicolae, Velișoara, Gaspăr Petru, Manciuc Alexa din Săcăș, Novac Petru, Glimboca și Mirulescu Matei din Plugova.

În speranță că ne veți primi rugarea, primiți cele mai calde mulțumiri.

21 August 1916.

Sus scrisit.

Scrisoarea aceasta a trecut prin cenzura italiană: Comando d'Armata, Cenzura Corrispondenza di prigionieri di Guerra.

Surori de caritate ungare în lagărul de prizonieri din Rusia

Agencia telegrafică din Petersburg anunță că baroneasa Huszar, soră dela Crucea Roșie ungară, reprezentantul Crucii roșie daneze dr. Anton Pedersen și reprezentantul Crucii roșie rusești Junger, au sosit la Tobolsk ca să viziteze lagărul de prizonieri de acolo.

România și chestia evreiască

Ziarul rus «Rjeļs» află din București: Sunt indicii că guvernul român plănuiește să-și schimbe punctul lui de vedere în chestia evreiască. Miniștrii Franței și Angliei în mod amical au făcut cunoscut guvernului român că o continuare a politicii de până acum față de evrei, ar atinge neplăcut statele aliate și neutrale. Guvernul român a declarat, că evreii, din ținuturile ocupate în Bucovina și Ardeal vor fi egal îndreptățiți cu toți ceilalți cetățeni. Această promisiune nu împiedică însă guvernul român să lase în lăuntrul țării românești curs liber prigoniei evreilor.

O mare catastrofă în Bohemia

Din Reichenberg (Bohemia) se anunță o mare nenorocire: Valea numită «Dessetal» care prin frumusețea ei idilică a fost an de an ținta la mii de excursioniști, a fost alături teatrul unei mari catastrofe. S'a surpat digul râului Weiss Desset, mai sus de comuna Dessendorf, și masele de apă s'au revărsat cu o forță elementară

în vale, tirind totul ce întâlnea în cale. Multe case au fost distruse precum și vieți omenești. Podurile au fost rupte, drumurile sint impracticabile, mori, cherestele au fost nimicite. Până acum au fost scoase 16 cadavre. Nu se știe încă de soarta a 60 de persoane. Comunele Dessendorf și Toetenbach au suferit mari pustiri. Paubele trec de câteva milioane.

Sosirea reprezentanților diplomatici din România în Suedia

Din Stockholm se anunță că ambasadorul austro-ungar și cel bulgar din București, au primit permisiunea din partea Rusiei, să părăsească teritoriul rus, și au sosit în Suedia cu personalul ambelor legățiuni.

Ambasadorul Germaniei, baronul v. dem Busche cu personalul legăției, a fost reținut în trenul special, de autoritățile rusești în stația Uleaborg dela 8 până la 15 Septembrie, la cererea guvernului român, fiindcă acesta aflase că miniștrii României dela Berlin, Viena, Sofia și Constantinopol, sint oprii să se întoarcă în patrie. Cum însă s'a dovedit apoi că știrea e greșită, s'a dat voie ministrului german să plece în Suedia.

Ministrul României la Berlin, d. Beldiman, înainte de a pleca în Suedia, se va opri în Danemarca. Ceilalți miniștrii și consuli români au sosit la insula Rügen, de unde vor pleca în Suedia, prin Rusia în România.

Conferența șefilor de guvern ale statelor nordice

Începe azi la Christiania. După «Züricher Post» ea are de scop de a găsi mijloacele ca țările scandinave să scape de presiunea economică a Ententei. Politica Angliei urmărește scopul să încercuiască cu totul Germania, și s'o împedice să aibe contactul cu restul lumii. După câștigarea României, au mai rămas încă țările nordice, ca să fie câștigate, pentru ca cercul de fer să devie complet.

La Bursa din Berlin s'au răspândit Luni știri neliniștitoare despre agravarea raporturilor între Germania și Danemarca și Olanda. Din partea oficială s'au desmintit aceste știri.

Fapt e că Ententa depune încă sforțările cele mai mari pentru a câștiga statele neutrale de partea ei. Până acum a reușit să câștige Italia și România; Grecia e amenințată prin foame și alte presiuni. Și acele mijloace le folosește acum Ententa contra Danemarcei, Suediei, Norvegiei, Olandei, pentru a-i atrage în hora ei.

Vapoarele acestor state sint oprite în mijlocul mării de flota engleză și tirită în porturile engleze, poșta confiscată, marfa reținută. Anglia mai impune încă acestor state în ce chip să-și tumeze relațiile ei comerciale, etc. De aca statele nordice pentru a scăpa de acest terorism al Ententei, își trimit reprezentanții lor la o constătuire la Christiania. Dintre toate statele nordice, Suedia este cea mai hotărâtă de partea puterilor centrale, și duce un limbaj energic contra Angliei și Rusiei. Olanda și Danemarca inclină spre Ententa. Norvegia, fiind săracă, e silită să cedeze presiunilor Angliei.

Rămâne de văzut acum ce va hotărî conținutul acestor state nordice în Christiania.

Fiul primului ministru englez,

locotenentul Raimond Asquith, din grenadierii de gardă, și-a găsit moartea pe câmpul de luptă, la 15 Septembrie.

Aviz abonaților!

Ne sosese îndărăt ziare dela poștă, de multe ori fără a fi indicat motivul. Rugăm pe stimații abonați cari nu primesc regulat ziarul, să ne aducă aceasta la cunoștință, scriindu-ne cât mai citeț și mai complet adresa lor.

Administrația ziarului
Foaia Poporului Român.

Poșta redacției

»Fetele din Nădlac«. — Nu știm cari a-nume cititoare din Nădlac, se ascund sub această semnătură »Fetele din Nădlac« ce am găsit-o într-o lungă scrisoare ce ne-a fost trimisă la redacție. Dar sintem siguri că nu toate »fetele din Nădlac« sint atât de naive și de... prostuțe, ca indignatele fete ce ne-au trimis epistola în chestiune.

Căci inchipuiți-vă dragi cititoare, pentru ce s'au supărat »fetele din Nădlac« pe »Foaia Poporului Român«. Fiindcă am publicat la 3 Sept. o nuveluță tare drăguță »Jurista« de marele scriitor rus Anton Cehov. În dorința noastră de a face din ziar nu numai o gazetă bine informată, — dar și interesantă și plăcută — am finit ca alătura de materialul de știri politice, telegrame, despre război, etc., etc., să mai dăm din când în când și ceva literatură, poezii, nuvele, etc.. Și așa am publicat nuvela »Jurista« din puternica literatură rusă. Și urmarea fu că s'au supărat »Fetele din Nădlac«. Noroc că numai »fetele din Nădlac« s'au supărat. Altfel zău, n'am fi știut ce să începem mai întâi. Dar așa, avem curajul încă să ne scuzăm.

În schița satirică »Jurista« scriitorul rus Anton Cehov, cu o fină ironie, arată starea de suflet a fetelor cari se gândesc la măritiș. Cum se gândesc ele la această problemă principală a vieții lor, când sânt de 18, 20, 22, 25, 28, 30, 35 și 40 ani. Când sint încă copile, ar vrea să oprească pe cale de legi ca bărbaii să se însoare prea de curând, căci își perd cavalerii iar când au ajuns virsta de 30—40 ani, cer legiuitorilor să voteze pedepsele cele mai aspre pentru bărbaii cari nu vor să se însoare.

Nuvela aceasta glumeață, ironică, fină — a indignat »fetele din Nădlac«. Și s'au indignat — numai fiindcă n'au înțeles nuvela. Altfel nu s'ar fi supărat — ci ar fi răs un moment cu poftă, cum au răs și toate celelalte cititoare ale noastre, și apoi ar fi trecut la alte preocupări mai serioase. Căci, doar și în zilele acestea triste și grele ale războiului, e îngăduit omului să-și mai descrețească un moment fruntea să mai izbucnească din când în când într'un rîs sănătos. De aceia n'au fost închise teatrele și localurile publice în timp de război.

Dar »fetele din Nădlac« nu vor să înțeleagă astea toate. Ele sint supărate pe Redacția noastră, că am publicat nuvela aceasta. Și ne fac următoarea morală:

— »Noi tare cu drag am citit până acum toara Dv., dar de când am aflat în foaie »Jurista« nu vom mai citi toaia. Căci noi nu ne ocupăm cu risul. Acum nu suntem cum zice unguțul: »kivancsi«, ca să citim despre însurat și despre măritat. V'am ruga să nu vă ocupați a ciufii fetele.

Vă aflați indetrujați cu atâta?»

Așa morală ne-a tras »fetele din Nădlac« și asta pentru că am publicat nevinovată și fina schiță literară a scriitorului rus Anton Cehov.

După »fetele din Nădlac« ar trebui acum, ca toate ziarele să nu mai publice foite cu nuvele și romane, în care se vorbește despre însurat și măritat — fiindcă acum e război, și »fetele din Nădlac« sint tare serioase și nu se »ocupă acum cu risul«.

Dar nici ziarul nostru, nici alte ziare nu vor asculta morală »fetelor din Nădlac«.

Și avem temeii să credem că e numai o singură cititoare care ne-a trimis scrisoarea de mai sus.

Urcare de abonament

Aducem următoarele la cunostința stimatei noastre abonați:

Scumpetea mereu crescândă a hârtiei, cernelei și a celuilalt material necesar pentru efectuarea ziarului — ne-a silit ca dela 1 Septembrie să urcăm prețul unui exemplar al ziarului nostru dela 6 fileri la 10 fileri.

În conformitate cu aceasta urcare a prețului pentru cititorii cu numărul, trebuie să urcăm și prețul abonamentului.

În consecință, abonamentul ziarului nostru va fi până la finele anului:

Pentru ziarul zilnic:

Pe 3 luni — — — — — Cor. 7.20

Pentru ziarul săptămânal:

Pe 3 luni — — — — — Cor. 2.50

Abonamentul pentru abonații noi la mai multe exemplare e până la anul nou 1 coroană.

Avem credință, că stimatei noastre abonați vor lua în considerare motivele serioase cari ne îndeamnă la această urcare a prețului de abonament, și ca și înainte ne vor acorda același sprijin cald.

Noi la rîndul nostru ne vom sili a face din ziarul nostru cel mai bine informat, și cel mai interesant ziar zilnic român din Ungaria.

Rugăm pe abonații noștri să achite fără întârziere plata abonamentului în restanță.

Acelora cari adună abonamente, și împart foile, dăm următorul rabat:

La 10 foi una pe deasupra

La 20 foi — — — — — 10%

Dela 25 de foi în sus — — — — — 20%

Dela 30 foi în sus — — — — — 25%

din taxa de abonament.

La muncă, toți cei vechi, sinceri și adevărați binevoitori și sprijinitori ai noștri. Cu dragoste frățească:

ADMINISTRAȚIA

»Foaia Poporului Român«
Budapesta, VII., Ilka-u. 36

ECONOMIE

Târgul de rămători din Budapesta
riața Ferencváros

În 18 Sept. au rămas nevânduși 20 rămători s'au vândut toți. Prețurile consemnate pentru rămători tineri ușori 724 fileri kgr.

Târgul oilor din Budapesta

În 18 Sept. au fost aduse 5105 oi. Prețurile consemnate: Berbeci cal. I dela 370—415 fil., cal. mijlocie dela 300—360 fil., oi fatate 290—350 fileri, oi basiarde 276—330 fil., oi mai slabe dela 200—260 fil. Deoarece au fost aduse multe vite prețurile au scăzut cu câte 20—30 fileri pro kgr. La târgul de vite din 19 Septembrie au fost aduse 1011 vite de tăiat, circulația a fost liniștită, prețurile au scăzut cu 15 până la 20 cor. pro maza metrică

Avis abonaților noștri!

Rugăm pe acei din abonații noștri cari cer schimbarea adresei, să trimeată o taxă 40 fileri în mărci, pentru că dă mult de lucru și administrației și tipografiei noastre, mai ales că avem câte o sută la zi, așa că trebuie să angajăm persoane anume pentru scimbul adresei.

Arta de a te îmbogăți

de ANDREV CARNEGIE

miliardar american

Vreți să vă îmbogățiți?
Începeți prin a fi săraci.

A. Carnegie.

V.

Iz bânda

Iată cea dintâi condițiune a succesului, cel mai mare secret: concentrați-vă energia, gândirea și capitalul Dv. numai asupra afacerii de care v'ați apucat. Începând-o în mic, luați hotărârea de a merge până la capăt, de a ajunge a o stăpâni. Adoptați orice îmbunătățire, procurați-vă mașinile cele mai bune și instruiți-vă mereu. Casele cari nu izbutesc sunt acele cari și-au risipit capitalurile, ceea ce înseamnă că și-au risipit și atențiunea. Aveau plasări ici, colo, dincolo, pretutindeni. Proverbul: »Să nu pui toate ouăle în acelaș paner« este cu totul mincinos. Eu vă spun: Puneți toate ouăle în acelaș paner dar păziți panerul. Priviți în jurul vostru și vedeți ce se petrece: oamenii cari fac așa izbutesc aproape întotdeauna. Nu e greu de purtat și de supravegheat un singur paner, dar cât de obositor este de a purta mai multe! De aceea în țara noastră se strică multe ouă. Acela care duce trei panere, pe unul trebuie să-l ție pe cap și acest paner poate cădea lesne.

Un cusur al omului de afaceri dela noi este și lipsa de concentrare.

Să rezum cele de mai sus:

Năzuți cât mai sus!

Nu intrați niciodată într'o cărciumă!

Nu beți spirtoase, sau gustați numai la masă!

Nu speculați! (Nu jucați în cărți).

Nu garantați niciodată pentru alții, decât dacă aveți bani de prisos pentru a plăti.

Faceți ca interesele casei în care slujiți să devie propriile voastre interese.

Căleți întotdeauna porunciile patronului pentru a-i salva.

Puneți toate ouăle în acelaș paner și supravegheați panerul.

Cheltuiți mai puțin decât câștigați. Și în sfârșit:

Nu fiți nerăbdători, căci cum zice Emerson: »Nimeni nu vă poate răpi mai mult izbânda finală, ca voi înși-vă.«

Felicitați pe tinerii săraci cari s'au născut în aceste condițiuni onorabile și cari îi silesc să înceapă o luptă grea.

Un paner plin cu diplome este panerul cel mai greu de purtat. De obicei tinerii se împlicesc sub această greutate. Fără îndoială, sunt multe exemple în cari tineri titați au ajuns la situațiuni superioare. Ei merită toată lauda. Dar marea majoritate a fiilor de bogătași sunt incapabili să reziste ispitelor ce le procură bogăția și rămân de duc o viață nedemnă. Nefeciorii patronilor nu vă vor împedea mult, dar luați seama și păziți-vă, că băieții săraci, mulți mai săraci ca voi și ai căror părinți nu le-au putut procura multă învățătură, luați seama ca acești băieți să nu vă ia înainte și să n'ajungă mai repede ca voi. Păziți-vă de copiii cari sun siliți să muncească de cum ese din școalele primare și cari încep prin a mătura biuroul! Aceștia vor fi probabil oamenii meniți să ajungă în vârf. Fiți atenți!

— Va urma —

Editor și redactor responsabil: D. Birăuțu

Tipografia »Poporul Român«, VII., Ilka-utca 36

Dela administrația »Foaia Poporului Român«, Budapesta, VII., Ilka-utca 36 se poate comanda următoarele:

Harta Europei împreună cu harta Ardealului

cea mai nouă ediție, care cuprinde toate țările învrăjbite, fiecare țară separat colorată costă 1.50 cor., plus 10 fileri portă postal.

Numai 2 coroane

este abonamentul la toaia noastră zilnică, împreună cu suplimentele — »Cucu« și »Foaia Ilustrată« —

pe timp de o lună

pentru soldații răniți și bolnavi din spitale.